

Styrande regelverk och riktlinjer för avfallshanteringen (i urval)

EU styr avfallshanteringen inom unionen genom avfallsdirektivet. Ett direktiv ger målen och ramar för vad EU vill att vi ska uppnå. Däremot får vi själva välja metod för att nå dit. Därför har riksdagen beslutat inarbeta direktivets krav i vår nationella lagstiftning såsom miljöbalken och övrig avfallslagstiftning.

Regeringen och Naturvårdsverket har också utformat flera styrningar i form av förordningar, planer och rapporter som ger inriktningar för kommunernas arbete med avfallshandling. Dessa beskrivs kort nedan för att ge en bild av hur statsmakterna påverkar avfallshandling i kommunerna.

EUs avfallsdirektiv

Europaparlamentets och rådets direktiv om avfall och om upphävande av vissa direktiv. Direktiv 2008/98/EG.

Direktivet sätter sin prägel på avfallshandling i hela unionen. Direktivets olika delar har implementerats i svensk lagstiftning i såväl miljöbalken som i övrig avfallslagstiftning och föreskrifter. Därutöver finns ett antal EU-förordningar, kommissionsbeslut, direktiv mm som har en direkt eller indirekt påverkan på svensk avfallshandling.

Svenska lagar (i urval)

Miljöbalken (MB) (1998:808), främst 15 kap, styr avfallshandling i Sverige.

Plan- o bygglagen (PBL) (SFS 2010:900) påverkar i stor omfattning förutsättningarna för avfallshandling i/vid byggnader

Lag (SFS 1999:673) om skatt på avfall

Svenska förordningar inom avfallsområdet (i urval)

Avfallsförordningen (SFS 2011:927)

Deponiförordningen (SFS 2001:512)

Plan- o byggförordningen (SFS 2011:338)

Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (SFS 1998:899)

Miljöprövningsförordningen

Förordning om miljökonsekvensbeskrivning

Förordning om skatt på avfall (SFS 1999:1218)

Producentansvarsförordningar

Föreskrifter (i urval)

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om arbetsmiljö

Socialstyrelsens föreskrifter om handtering av smittförande avfall

Jordbruksverkets föreskrifter om befattning med animaliska biprodukter...

Nationell avfallsplan

Nationella avfallsplanen är ett dokument från Naturvårdsverket med råd till olika aktörer hur man bör arbeta för att nå vidare i avfallsarbetet.

Den nationella avfallsplanen fokuserar på fem områden

- Handtering av avfall inom bygg- och rivningssektorn
- Hushållens avfall
- Resurshushållning i livsmedelskedjan
- Avfallsbehandling

- Illegal export av avfall

Dessa områden är valda m.a.a. att de har störst potential till förbättring.

Man har också satt delmål för de olika områdena. Alla delmål kan läsas i SNV (Naturvårdsverket) rapport 6502, maj 2012.

För hushållens avfall framhålls att

- Återanvändning och förberedelser för återanvändning ska underlättas bl.a. genom att det ska göras enklare att lämna in material
- Textilier bör bli lättare att återanvända
- Materialåtervinningen i stort ska öka och minst 90 % av hushållen ska vara nöjda med insamlingen
- Insamling av, främst smått, el-avfall ska öka
- Nedskräpningen ska minska i natur, städer och längs kuster

I livsmedelskedjan fokuserar man på att

- Matavfallet ska minska
- Växtnäring och energi ska utvinnas ur det matavfall som ändå uppstår. Senast 2018 ska minst 50 % av matavfallet sorteras ut och behandlas.

Inom området avfallsbehandling nämner man att

- Risken för negativ miljöpåverkan från nedlagda deponier ska minskas
- Allt avfall ska lagras så att brand inte uppkommer

I rapporten presenteras också förslag till vad olika aktörer kan och bör göra för att medverka till att nå målen.

Man kan notera att kommunerna har en viktig roll att spela genom aktiva insatser tillsammans med andra aktörer som omnämns i rapporten. I vår avfallsplan har vi arbetat in delar av råden från nationella avfallsplanen.

Nationell plan för förebyggande av avfall

Den nationella planen sätter fokus på fyra områden

- Matsvinn
- Textilier
- Elektriska/elektroniska produkter
- Bygg- och rivningsavfall

Matsvinn består av två delar, dels **oundvikligt** matavfall som skal, ben och rens, dels **undvikligt** matavfall som exempelvis mat vi tagit till oss men inte orkar äta upp, tillagad mat som blir stående oanvänt och som inte går att återanvända (bl.a. p.g.a. livsmedelshygienreglerna) eller att maten blivit förstörd på något sätt.

Den undvikliga delen medför ett behov av överproduktion av livsmedel. Denna överproduktion leder också till större transportarbete såväl till kunderna som i steget efter, dvs. i avfallsarbetet.

Med en god medvetenhet om hantering av mat och kunskap i hela organisationen om hur var och en kan bidra till att minska svinnet kan vi göra insatser som ger såväl ekonomiska som miljömässiga förbättringar! Undersökningar visar att hushållen idag kastar var femte matkasse som bärs hem, d.v.s. 20 % av den totalt köpta mängden. Det finns indikationer på att storkök, restauranger, butiker

mm inte är bättre. Det slängs mat för stora värden av olika orsaker. Gemensamt för många av orsakerna är att det går att minska spillet med bättre planering, samverkan och förutseende.

Då textilier står för stora mängder utsläpp och utnyttjande av resurser under tillverkningsprocessen är det viktigt att de kläder som tillverkas även utnyttjas under längre tid än vad som är fallet idag. Detta kan man göra t.ex. genom att uppmuntra andrahandsmarknaden för textilier. Idag samlar olika ideella organisationer in kläder. Även vissa märkeskedjor har startat inbyte av kläder där man kan få en viss rabatt. Kläderna används därefter ofta i stödprojekt i utvecklingsländer men de finns även till försäljning i landet på olika sätt.

I Sverige använder vi mer än 160 kg elektriska/elektroniska produkter per person och år. Elektronisk utrustning tillhör en kategori varor som snabbt blir föråldrade.

I Sverige samlas det in ca 16 kg/invånare och år, d.v.s. ca 10 % av det som kommer på marknaden. Trots det hamnar ca 1,3 kg/invånare och år i hushållsavfallet.

El-avfall innehåller ofta ämnen som kan påverka såväl människors hälsa som miljön. Därför är det viktigt att omhändertagandet av dessa produkter blir ännu effektivare för att vi ska kunna bidra till att avgifta kretsloppet.

Byggsektorn står för ca 1/3 av allt avfall i landet. I EUs avfallsdirektiv framgår att återanvändning och återvinning måste öka. Man har också satt ett mål att minst 70 % av detta avfall ska återvinnas före år 2020. Även inom området farligt avfall är byggsektorn en stor avfallslämnare. Man beräknar att ca 1/4 av allt farligt avfall kommer från denna sektor.

Avfallsplanen tar upp flera av de områden som beskrivs i ”förebyggande-planen”.

Strategiskt arbete för minskad nedskräpning

I rapporten från Naturvårdsverket beskrivs sambandet mellan miljöbalkens (MB) förbud mot nedskräpning och de mål för förbättringar som ställs upp.

Avsikten med rapporten är att visa på de olika aspekter runt nedskräpning som finns t.ex. att förbättra förutsättningarna för turism och lokalt näringsliv, tryggare miljö, minska skador på människor, djur och miljö.

Mål för minskad nedskräpning finns också i den nationella avfallsplanen. Kopplas målen in i avfallsplanen får man ett integrerat synsätt på avfall, både det som hamnar på rätt ställe och det som hamnar fel!

Rapporten beskriver olika sätt att arbeta, mäta nedskräpning och exempel på hur man kan sätta upp mål för minskad nedskräpning.

Kommunen har valt att påbörja arbete i enlighet med denna rapport och har inarbetat mål för detta.